

Nr 56.

Av herr **Knutsson**, om tilläggs pension åt f. d. förste stationsskrivaren
Carl Leonard Törnebladh.

Med utgången av juni månad 1917 beviljades förste stationsskrivaren Carl Leonard Törnebladh, efter uppnådda 65 levnadsår, avsked ur statens järnvägars tjänst. Enär Törnebladh emellertid vid sin avgång ur tjänsten icke innehåft *ordinarie* befattning vid statens järnvägar mer än 27 år och den då gällande lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar icke medgav inräknandet av tjänstetiden såsom extra *ordinarie*, utan föreskrev som villkor för erhållande av full pension en fullgjord tjänstgöringstid av minst 30 år såsom ordinarie befattningshavare, kunde Törnebladh vid sitt avskedstagande icke tillerkännas högre pension än efter 59,1 procent å pensionsunderlaget, under det att full pension utgår med 70 procent.

Det förhåller sig emellertid så, beträffande Törnebladhs anställningstid vid statsbanorna, att han icke själv är orsak till att de här ovan angivna villkoren ej kunnat fullgöras. Törnebladhs hela anställningstid uppgår nämligen till 40 år och redan i juli månad 1877 blev han av sin överordnade trafikdirektör föreslagen till ordinarie tjänsteman och hela tiden från återopade tillfälle av sitt befäl ansetts böra befordras till ordinarie, men genom oförvållade svårigheter hindrats härutinnan ända till den 1 januari 1890, från vilken dag han alltså räknar sitt ordinariekap.

Samtidigt med sitt avskedstagande hemställde Törnebladh hos k. järnvägsstyrelsen, att hänsyn skulle tagas till hans många tjänsteår och trots de formella omständigheterna bevilja honom full pension. För att belysa huru det under stundom kan gestalta sig för män med än så goda förutsättningar för framtiden efter anställningen vid ett statens verk, såsom i detta fallet beträffande Törnebladh, må här anföras dels Törnebladhs skrivelse till k. järnvägsstyrelsen angående vädjan om full pension och dels hans närmaste överbefäls vid ordinarieblivandet skrivelse angående Törnebladhs lämp-

lighet såsom tjänsteman. Törnebladskriver: »Såsom av i avskrift bifogade, av herr trafikdirektören V. Sjöstedt den 18 november 1889 till kungl. styrelsen avlätna skrivelse framgår, blev undertecknad, som redan i juli månad 1876 antogs som elev vid statens järnvägar, östra stambanan, påföljande år eller 1877 föreslagen till ordinarie tjänsteman. Vid läkareundersökning i och för denna föreslagna befordran kunde jag dock icke erhålla friskbetyg i enlighet med då gällande bestämmelser, ehuru jag vid tiden i fråga kände mig fullt frisk och arbetsför. Läkareundersökningen verkställdes av dåvarande järnvägläkaren Segerdahl, och jag anhåller vördsamt få relatera, huru jag därvid behandlades.

Tillsammans med fyra tjänstekamrater inställde jag mig hos bemälda läkare icke mindre än fem olika gånger under anhållan att bliva undersökt, men blev vid de olika tillfällena, särskilt vid det sista, mycket oförsynt avvisad med den upplysningen, att läkaren icke hade tid att bliva besvärad av »järnvägsfolk». Då trafikdirektör Sjöstedt uttryckligen framhållit nödvändigheten av att undersökningen skedde med första i och för den ordinarie anställningens vinnande, vågade jag vid femte och sista besöket för läkaren framhålla, att jag och mina kamrater icke heller hade tid att gång efter annan förgäves besöka honom. Mitt yttrande misshagade tydligen läkaren, som omedelbart vid tillfället och i en uppbragt sinnesstämning undersökte mig och kamraterna. Efter undersökningen, varvid kläderna ej avtogos, förklarade läkaren, att jag var lungsjuk, en upplysning, som jag icke kunde tro på, då jag alltsedan barndomen känt mig frisk och stark. Jag bad läkaren att än en gång övertyga sig om saken, men blev jag då brutalt avvisad. Jag inberättade genast till trafikdirektör Sjöstedt resultatet av mitt besök hos läkaren, men blev jag då tillrättad att vända mig till den senare vikarierande järnvägläkaren Nordenström, som också *vid trenne olika besök* efter ingående undersökning *för varje gång* förklarade mig fullt frisk. Resultatet av denne läkares undersökning blev sedan känt för den ordinarie järnvägläkaren Segerdahl, vilken i sina försök att hindra min befordran lyckades förmå sin vikarie att icke utfärda friskbetyg. Då jag för denne framhöll det oberättigade uti att neka en vid trenne olika tillfällen undersökt och frisk befunden person läkare- och friskbetyg, svarade doktor Nordenström, »att man ej gärna kunde utfärda betyg i strid mot en ämbetsbroders önskan.»

Under de 40 år jag varit i statsbanornas tjänst, har jag icke varit förhindrad att bestrida min befattning och mina åligganden som järnvägsman, och då järnvägläkaren Segerdahl genom personlig ovilja emot mig försökt att stävja min levnadsbana, därvid han icke ryggat tillbaka för den mest kraftiga och hänsynslösa åtgärd, vågar jag i och för en mera tryggad

ålderdom vördsamt anhålla, att kungl. järnvägsstyrelsen ville taga hänsyn till min vördsamma ansökan.»

Trafikdirektör Sjöstedt skriver den 18 november 1889: »Härmed får jag vördsamt till stationsskrivare föreslå skrivbiträdet Carl Leonard Törneblad och bifogar för detta ändamål präst-, läkare- och färgsinnebetyg.

Herr Törneblad antogs redan i juli 1876 till elev vid östra stambanan och har sedan oavbrutet tjänstgjort på större och mindre stationer å avdelningen, varvid han handlagt alla en stationsskrivare tillkommande göromål samt vid undergångna examina i reglementen och telegrafi visat goda insikter. Då Törneblad, efter avlagda kunskapsprov och på grund av nit, skicklighet och ordentlighet vid fullgörandet av sina åligganden, 1877 skulle föreslås till ordinarie, lyckades han ej erhålla läkarebetyg i överensstämmelse med kungl. järnvägsstyrelsens fordringar, varför förslaget då förföll, men enär han alltsedan oavbrutet tjänstgjort och därunder aldrig varit av sjukdom eller kroppslig svaghet hindrad i sin tjänstgöring samt nu erhållit fullständigt friskt läkarebetyg, anser jag det vara min plikt att föreslå honom till ordinarie befattning, sedan han använts över 13 år i järnvägens tjänst och därunder på ett tillfredsställande sätt till fullt ersatt ordinarie tjänsteman.

I betraktande av Törnebladhs många gagnande tjänsteår såsom extra, under vilken tid han alltid i avlöningssväg, såsom icke ordinarie, fått stå tillbaka, får jag vördsamt föreslå avlöning i 11:e klassen, eller 1,200 kronor pr år, samt att befordringen må räknas från och med den 1 januari 1890.»

Från 1:a distriktsförvaltningen erhöll Törneblad följande skrivelse: »Häri genom får distriktsförvaltningen meddela, att kungl. järnvägsstyrelsen på eder därom gjorda ansökan jämlikt beslut den 13 juni 1917 beviljat eder avsked med utgången av juni månad 1917. Pensionsbrev och fribiljettsbrev bifogas. Stockholm den 22 juni 1917.»

Vid beviljandet av Törnebladhs avsked hade någon hänsyn till hans framställning om full pension icke kunnat göras.

Då här föreligger ett synnerligen beaktansvärt fall, i det att Törneblad synes varit offer för en mindre ansvarskännande järnvägläkare och då det åtminstone enligt numera rådande åskådningssätt en tjänstemans insats i verket skattas lika högt, då det redeligen utförts, oavsett om det ägt rum under s. k. extra eller ordinarie anställningsvillkor, synes det mig vara en angelägen sak, att riksdagen tager under övervägande att åstadkomma rättelse i enlighet med nu gällande pensionsvillkor. I lagen av den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk förskrivs enligt § 20: . . . 1. Tjänsteår enligt detta kapitel beräknas för tid,

under vilken tjänsteman efter fyllda aderton år i statens tjänst innehaft ordinarie eller extra ordinarie befattning eller annan anställning, som av verkets styrelse prövas vara därmed jämförlig, eller ock bestritt förordnande å sådan etc.

Visserligen omnämnes i åberopade paragrafen extra ordinarie befattning, och det skulle kunna sägas, att Törnebladh icke innehaft sådan, då han endast varit i s. k. extra tjänst. Det är därför av behov att erinra därom, att under tiden 1876—1890 det icke vid statens järnvägar tillämpades annan anställningsform än extra och ordinarie, men att det av förut angivna skrivelsen från trafikdirektör Sjöstedt tydligen framgår, att Törnebladh under sin extratid fullgjort tjänst såsom en ordinarie stationsskrivare.

Till grund för pensionen ligger emellertid också den insats, som vederbörande tjänsteman har att göra till pensionskassan månatligen under sin ordinarie tjänstetid. Törnebladh har under 27 år, efter vilka han pensionerats, till pensionskassan inbetalt kronor 2,718: 66, under det att han för att få tillgodoräkna sig 30 tjänstår skolat till kassan ifråga hava erlagt avgift, beräknad från den $\frac{1}{1}$ 1887, med tillsammans kronor 2,990: 82. Skillnaden utgör kronor 272: 16. Självfallet är, att om Törnebladh kan beredas full pension, han också villigt erlägger nyssnämnda skillnadsbelopp.

Utom vad ovan anförts får jag såsom ytterligare skäl till denna framställning meddela, att Törnebladh haft sjukligt i familjen och icke kunnat göra några besparingar att upphjälpa den otillräckliga pensionen, vadan han måste framleva sin ålderdom under tryckta förhållanden.

På grund av vad här ovan anförts tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att till f. d. förste stationsskrivaren Carl Leonard Törnebladh bevilja utbetalandet från och med innevarande år av tilläggspension motsvarande skillnaden mellan den till honom nu utgående pensionen och den han skolat uppbära, om han formellt fullgjort 30 ordinarie års tjänst.

Stockholm den 19 januari 1922.

Carl Knutsson.